

Activiteitenverslag stichting Ouwehand Zoo Foundation 2025

In 2025 steunde de Stichting onderstaande projecten:

Reuzenpanda in China

Partner: China Wildlife Conservation Association

Tot september 2016 stond de reuzenpanda genoteerd als 'Bedreigd'. Dankzij goede beschermingsmaatregelen kon deze status worden veranderd in 'kwetsbaar', iets minder bedreigd. Het is echter nog steeds belangrijk dat de reuzenpanda en zijn leefgebied wordt beschermd. De panda leeft in relatief kleine populaties verspreid over een groot gebied dat vaak doorsneden wordt door infrastructuur. Voor panda's is het dus niet makkelijk om van de ene populatie naar de andere te komen waardoor de genetische diversiteit in gevaar komt. In 2017 vatte China het plan op om één groot nationaal park te maken van ca 27.000 m² oppervlak! Dit gebeurde door samenvoeging van 70 kleinere nationale parken. Aanplant van groene corridors van bamboe en de aanleg van tunnels zorgt ervoor dat panda's elkaar makkelijker vinden en infrastructuur zoals wegen, spoorwegen en steden kunnen ontwijken. Oftewel 'de connectiviteit' noodzakelijk voor de 'uitwisseling van genen wordt vergroot. Herstel van het leefgebied in de Provincie Sichuan, met hulp van OZF en in samenwerking met de lokale bevolking, is al in 2017 gestart. De grote vraag is wat het effect van klimaatverandering, opwarming, gaat zijn op de groei en bloei van bamboe in het leefgebied van de reuzenpanda. OZF blijft CCRCGP steunen in al haar activiteiten ter bescherming van de reuzenpanda.

China Conservation and Research Centre for Conservation of the Giant Panda (CCRCGP) doet onderzoek naar de biologie en ecologie van reuzenpanda's in het wild en de geschiktheid van habitat voor uitzetting in het wild. Het centrum bestaat uit verschillende locaties: het wolong pandacentrum in Dujiangyan, Bi Fenxia panda base, Gengda Panda Base en He Taoping panda base.

Rode of kleine panda

Partner: Red Panda Network

Ouwehand Zoo Foundation ondersteunt het Red Panda EEP Forest Guardian Support Program en Red Panda Network. Dit project heeft tot doel de bedreigde rode panda te behouden in de bergbossen in het oosten van Nepal. Dorpelings die zijn aangesteld als ranger organiseren activiteiten ter bevordering van ecotoerisme en monitoren het leefgebied van deze prachtige diersoort. Als ambassadeur van de rode panda gaan ze tevens illegale houtkap en stroperij tegen.

Ijsbeer

Partner: Polar Bears International

Het voortbestaan van de ijsbeer staat onder druk door het versneld smelten van de ijskap op de Noordpool als gevolg van klimaatverandering. Jagen op robben wordt steeds moeilijker en moeders

worden in hun nesten met jongen gestoord door menselijke activiteiten die in intensiteit toenemen doordat de Noordpool steeds toegankelijker wordt. Ouweland Zoo Foundation steunt onderzoek naar het effect van menselijke activiteiten op het gedrag en de verspreiding van moeders met jongen vlak nadat ze in het voorjaar het sneeuwhol hebben verlaten. Daarnaast steunt Ouweland Zoo Foundation alle activiteiten van PBI ter voorkoming van ijsbeer-mens-conflicten, van preventie ('bear-dar' om aanwezigheid van ijsberen te voorzien tot gebruik van ijsbeerproof afvalcontainers afschrikmethodes.

Kijk ook naar de documentaire 'Het echte leven van de Ijsbeer'

<https://npo.nl/start/video/het-echte-leven-van-de-ijsbeer/meer-informatie>

Bonobo

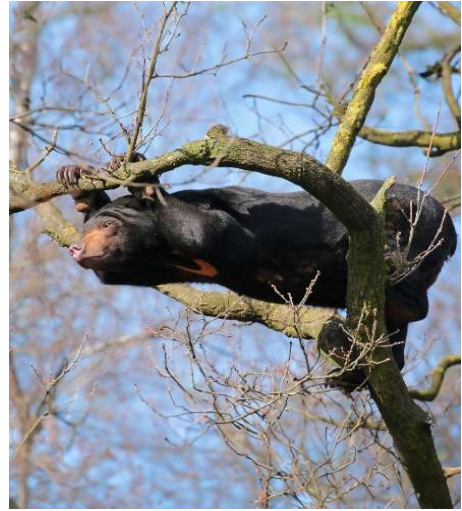
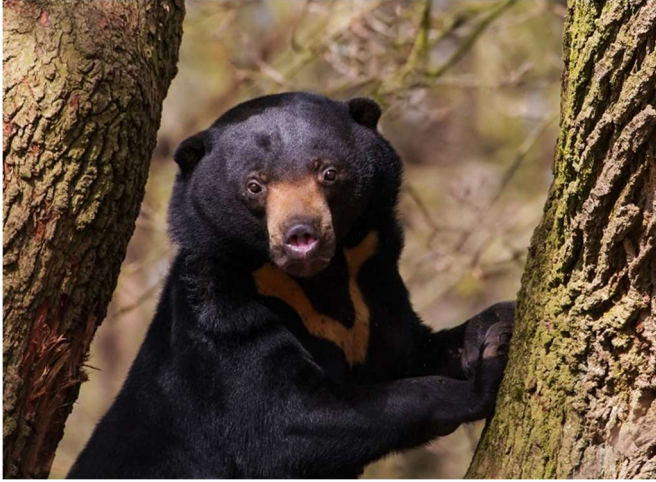

Foto: K.Lee

Partner: Bonobo Alive

De Bonobo wordt bedreigd door stroperij en vernietiging van het leefgebied. In 2002 zette de organisatie Bonobo Alive de eerste stap ter bescherming van de Bonobo door oprichting van een veldstation. Het doel van het Bonobo project is uitbreiding van het huidige beschermde gebied, het opzetten van een monitoring programma om de populatie bonobo's in het nieuwe gebied (Bekombo) te monitoren en het opzetten van een uitgebreid voorlichtingsprogramma voor de lokale bevolking en anti-stroperij brigades. De concrete activiteiten van het Bonobo project omvat het uitzetten van monitorpaden voor bestudering van de bonobo's, alsmede het opleiden van lokale en internationale (veld)onderzoekers om de populatie te monitoren en het opsporen en in kaart brengen van 'nieuwe' bonobo's.

Maleise beer

Partner: Pro Natura Foundation

De projectpartner van Ouwehand Zoo Foundation (OZF) is de ProNatura Foundation in Oost Kalimantan, Indonesisch Borneo. Deze stichting is opgericht door de Nederlandse Gabriëlle Fredriksson, die zich al ruim 25 jaar inzet voor de bescherming van het tropisch regenwoud van Indonesisch Borneo en van de Maleise beer in het bijzonder. Haar promotieonderzoek was gericht op de biologie en ecologie van de Maleise beer. Veel van de huidige kennis van de soort komt voort uit haar onderzoek. OZF steunde tevens enige jaren geleden een orang oetan project van haar, ter bescherming van Batang Toru van ProNatura in Noord Sumatra. OZF steunt de werkzaamheden van de ProNatura Foundation.

Bruine beer

Partner: Bears in Mind

Ouwehand Zoo Foundation steunde Stichting Bears in Mind in 2025 met de volgende projecten:

Human-bear conflict mitigation in Vayots dzor region, Armenia'

De 'Rapid Response Group' van lokale partner FPWC (Federation Preservation of Wildlife and Cultural Assets) wordt ingezet om het conflict tussen mens en beer in de Vayots dzor-regio te verminderen. Dit gespecialiseerde team verzamelt gegevens over aanvallen van beren op mensen en plant specifieke fruitbomen om beren weg te houden van nederzettingen. Bovendien heeft FPWC een aanvullend voedingsprogramma opgezet voor de beren door ze te voeren met seizoensfruit en -groenten die zijn gekocht van de dorpelingen van kwetsbare gemeenschappen. Door deze lokaal aan te schaffen ontvangen boeren compensatie voor oogstverlies en door het aanvullen van het voedseltekort zoeken beren minder snel de bevolkte gebieden op.

'Filling critical information gaps: Surveys for spatiotemporal distribution pattern, population, and conflict dynamics of Asiatic black bear in the Hindu Raj Mountain Range, Pakistan'

Onderzoek moet de noodzakelijke, ontbrekende informatie over verspreidingspatronen, populatiedynamiek, mens-beer conflicten, verlies van vee en gewasschade opleveren zodat belangrijk beschermd gebied geïdentificeerd kunnen worden. Tevens worden bewustmakingscampagnes voor lokale gemeenschappen en training van rangers gefaciliteerd.

'Educating to conserve the Andean bear, Peru'

De brilbeer of Andesbeer is erg schuw. Er zijn dan ook weinig mensen die het dier in zijn wilde omgeving zien. Wat men wel ziet is het door brilberen gedode vee. Om de brilbeer beter te kunnen beschermen is het van belang dat de lokale bevolking meer over deze schuwe beer en zijn leefomgeving leert, zijn rol in het ecosysteem onderkent en daarom ook bereid is om deze soort te beschermen. Basisschoolleerlingen in district Paucartambo nemen deel aan de educatieve activiteiten en interactieve workshops om de soort en zijn invloed op het lokale ecosysteem te leren kennen én begrijpen.

Colobusaap

Partner: West African Primate Conservation Action (WAPCA)

De Colobusaap wordt ernstig bedreigd door jacht en vernietiging van het leefgebied. West African Primate Conservation Action (WAPCA) richt zich, samen met de lokale bevolking, op bescherming van het leefgebied en op de fok van zeer bedreigde soorten in het Primate Breeding Centre, met het doel reservepopulatie op te bouwen zodat wilde populaties aangevuld kunnen worden. OZF steunt deze organisatie financieel maar ook door verlenen van expertise.

Neushoornvogels (Gewone Jaarvogel)

Partner: Wanicare Foundation

Illegale handel in allerlei diersoorten tiert nog welig. Inbeslaggenomen dieren worden o.a. opgevangen in Cikananga Wildlife Centre (Java), zo ook diverse soorten Neushoornvogels. Door de constante druk op de wilde populatie dieren (door wegvangen voor handel) neemt het aantal dieren af. Vandaar dat de partner van Cikananga, Wanicare Foundation, activiteiten heeft ontplooid om

vogels na rehabilitatie terug te plaatsen in hun leefgebied. Hiervoor worden speciale verblijven gebouwd compleet met uitwenkooien in een veilig, geschikte leefomgeving op West Java. De uitgezette vogels worden goed gemonitord, samen met de lokale bevolking. Inmiddels zijn 4 dieren uitgezet en is een educatief centrum opgericht.

Kleine plompe lori

Partner: Kukang Rescue

Deze organisatie bestrijdt stroperij in Indonesië, de focus ligt op het beschermen van lori's. De quarantaineopvang voor lori's is voorzien van wenkooien van waaruit opgevangen en gerehabiliteerde lori's weer kunnen wennen aan het leven in het wild en uiteindelijk ook daar weer teruggezet kunnen worden. Het Kukang Coffee project is een groot succes. Boeren die meedoen aan het project tekenen een overeenkomst waarin ze beloven wildlife te beschermen. Op hun grond verbouwen ze dan duurzame koffie. De koffie wordt in een speciaal koffiehuis en online verkocht. Een team van Kukang Rescue Rangers werkt samen met New Conservation Agency van West Sumatra in het terugdringen van illegale handel door inbeslagname van dieren.

In 2023 is de door Kukang gebouwde school in gebruik genomen en hebben kinderen deelgenomen aan het Internationale 'Education4Conservation'-programma. Dit verbetert hun Engels en vergroot hun kennis over de natuur. Een belangrijk onderdeel van de educatie is de campagne 'Stolen Wildlife', opgezet aan het eind van 2020. <http://www.stolenwildlife.org/>. Via foto's en informatie op de website worden mensen bewust gemaakt van illegale handel en jacht.

In 2023 ging de documentaire 'Kukang Movie' in première.

Humboldt pinguin

Partner: Sphenisco

- Sphenisco zet zich in voor de bescherming van de Humboldt pinguin in Chili en Peru. Hun voornaamste werkzaamheden bestaan uit natuureducatie, onderzoek, en ontwikkelen van duurzame inkomstenbronnen voor de lokale bevolking. In samenwerking met o.a Chileense universiteiten en het National History Museum in San maakt bereidt Sphenisco educatieve middelen die gebruikt kunnen worden in veel verschillende activiteiten:
- “Creating Spaces to learn about and protect our ocean”.
- Professionals van de Administración Técnica de Forestal y de Fauna Silvestre (ATFFS) zijn opgeleid.
- Een workshop voor parkwachters van SERNANP natuurgebieden om hun vaardigheden te verbeteren om zelf natuureducatie te geven aan burgers.
- Campagne tegen afval: door de pandemie neemt de hoeveelheid afval (mondkapjes, handschoenen etc.) toe in het milieu.
- Lesprogramma “Ontdek de oceaan met onze vriend de Humboldt pinguin”:
- Workshops voor kinderen van vissers.
- ‘The Humboldt Archipelago in 110 words’ schrijfwedstrijd. Sphenisco doet dit samen met ‘Defensa Ambiental Región de Coquimbo’, ‘Alianza Humboldt’, de twee regionale ministeries van education en de gemeenten Freirina en La Serena. Het doel is om de lokale bevolking nog meer te betrekken bij de ‘Humboldt Archipelago’, een ecosystem met een ongewoon grote biodiversiteit met oa. zeevogels, Humboldt pinguins, dolfijnen, walvissen en kustotters.

Afrikaanse olifant

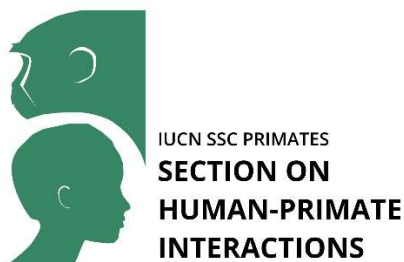
Partner: Big Life Foundation

De savanne olifant staat genoteerd als Bedreigd op de IUCN Rode Lijst. Dit zou de vraag naar ivoor aan kunnen wakkeren. Zeldzamere dieren zijn namelijk gewilder.

De foundation beschermt dieren in het Amboseli-Tsavo-Kilimanjaro ecosysteem via een ranger program, in samenwerking met de lokale community. Tot nu toe hebben ze door de steun veel kunnen doen: patrouilleren, vijftien arrestaties, onderscheppen van illegale handel, voorkomen dat olifanten gewassen vernielen, zes leeuwen jachten voorkomen en er is één grote olifant behandeld aan een wond. Alle dieren in het wildpark, waaronder leeuwen en neushoorns, profiteren overigens van de bescherming door rangers.

OZF doneert jaarlijks een bedrag van 1000,- euro aan het EAZA Elephant EEP. Dit geld wordt besteed aan ontwikkeling van vaccinatie tegen het Herpesvirus waar (jonge) olifanten zeer gevoelig voor zijn.

Fototoerisme primaten

Partner: IUCN Primate Specialist Group; primaten

Door de steun van OZF kon Siân Waters werken aan de Best Practice Guidelines for Responsible Images of Non-Human Primates. Deze zijn inmiddels gepubliceerd. De guidelines beschrijven hoe foto's van mensen dicht bij primaten problematisch kunnen zijn voor hun conservatie. Het geeft richting hoe individuen en organisaties wel geschikte foto's naar buiten brengen. Het belangrijkste is dat de dieren centraal staan, mensen blijven op veilige afstand. Dus geen foto's van bijvoorbeeld flesvoeding of vasthouden/'knuffelen' van primaten.

Mangarahara cychlide

Partner: Fish Net Madagascar en de Zoological Society of London (ZSL)

In Madagaskar leven veel soorten zoetwatervissen die alleen daar voorkomen. Veel van die soorten, zoals de Mangarahara cichlide, worden ernstig bedreigd of zijn zelfs vermoedelijk uitgestorven. In 2013 was het vijf voor twaalf voor de Mangarahara cichlide. De soort kwam voor in de Mangarahara rivier, maar die was volledig opgedroogd en de soort leek dus uitgestorven. Gelukkig werden in een zijarm, de Amboaboa rivier nog individuen gezien. Hiermee werd succesvol gekweekt en een reservepopulatie opgezet, samen met de lokale bevolking. Het doel van deze reservepopulatie is om de vissen ooit weer uit te zetten in het wild. De habitat is onderzocht om te zien of de vissen er kunnen leven.

Monniksgier

Partner: Black vulture Conservation Foundation

De Black Vulture Conservation Foundation is actief in Europa en de Balkan en zet zich in voor de bescherming van monniksgieren en andere roofvogels. Een van de projecten spelt zich af op Mallorca, waar dankzij hun hulp de monniksgierenpopulatie weer aan het herstellen is. Elk seizoen gaan onderzoekers op zoek naar nesten van monniksgieren. Ze zenderen de gieren om ze te kunnen volgen en zo meer te leren over hun gedrag en verspreiding. Ook staan vrijwilligers (mensen uit de regio) klaar om de gebieden met nesten te bewaken. Zij zorgen dat toeristen, hardlopers, jagers etc. het gebied niet ingaan en zo de gieren niet verstoren. Ze geven ook voorlichting over de gieren.

Neushoornvogels

Partner: Monitor

Illegale handel in dieren is een wereldwijd probleem. Zo ook voor neushoornvogels in Thailand, Indonesië en Vietnam. Monitor is een non-profit organisatie die zich bezig houdt met in kaart brengen van deze illegale handel. Neushoornvogels spelen een belangrijke rol spelen in het ecosysteem omdat ze zaden van bomen verspreiden en zo het bos in stand houden. De vogels zijn groot en hebben prachtig gekleurde snavels. Helaas is hun mooie uiterlijk ook een reden dat de dieren gestroopt worden. Hoe groot het effect is van deze illegale handel is onbekend. Dat is een probleem, want zo kan men de bedreigingsstatus van neushoornvogels niet goed inschatten. Belangrijk dus om dit goed in kaart te brengen om zo de dieren beter te kunnen beschermen.

Koraalherstel en -kweek over de hele wereld

Partner: Branche Coral Foundation

Koraalriffen staan onder andere als gevolg van klimaatverandering onder hoge druk. De afgelopen dertig jaar is de helft verdwenen. Als we niks doen zijn ze binnen enkele decennia allemaal weg! Wat veel mensen niet weten is dat koralen belangrijk zijn voor bescherming van onze kusten en dat ze een belangrijke bron van voedsel voor ons zijn.

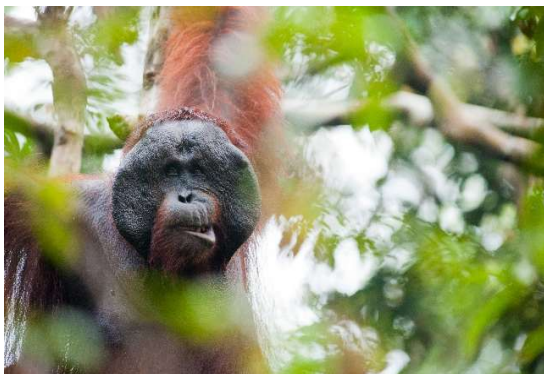
Bescherming van koralen is daarom erg belangrijk. Dit gebeurt inmiddels doordat delen van oceanen zijn aangewezen als zogenaamde Marine Protected Areas (MPAs), maar herstel en groei van koralen heeft meer aandacht nodig en moet ook sneller.

Met Project Corsola van Branche Coral Foundation is een cruciale stap in de richting van grootschalig koraalherstel gezet, door ontwikkeling en opstart van een geautomatiseerd en modulair koraalkweekstelsel.

Het doel was om koraal succesvol in een gecontroleerde omgeving te kweken, maar vooral ook om de processen zó te automatiseren dat ze wereldwijd op schaal toepasbaar worden. Op deze manier kunnen de kosten per koraal omlaag, wordt menselijke arbeid geminimaliseerd en is het pad naar fabrieksmatige koraalkweek ge-effend.

De kwekerij van Branche draait sinds januari 2025 met levende koralen en vormt een solide basis voor opschaling. De automatisering is geïmplementeerd en alle processen, van waterkwaliteit tot voeding, worden centraal gemonitord en aangestuurd. Allemaal een resultaat van samenwerking met de WUR zowel w.b. onderzoek als financiering. Het is nu een kwestie van opschalen om grootschalige productie te gaan realiseren op diverse plaatsen op de wereld.

Tropische Veengebieden op Zuid Borneo beschermen

Partner: Borneo Nature Foundation

Grootschalige ontbossing in het verleden bracht het voortbestaan van de, van nature, waterrijke veengebieden in gevaar, inclusief de soorten die erin leven zoals onder andere de witbaardgibbon (*Hylobates albibarbis*), de Borneose orang-oetan (*Pongo pygmaeus wurmbii*), en de Borneo nevelpanter (*Neofelis diardi*). Voortschrijdende houtkap leidt tot verdergaande verdroging die, in combinatie met door El Niño veroorzaakte droogtes leidt tot catastrofale branden, zelfs in de regentijd.

Voordat het stroomgebied van het Sebangau-veenmoeras in 2004 een nationaal park werd, groeven houthakkers honderden kanalen om het hout vanuit het binnenste van het bos af te voeren. Hoewel de illegale houtkap inmiddels is gestopt, hebben deze kanalen nog altijd impact. Het veen verdroogt, breekt af, verzakt en oxideert. Zonder effectieve en duurzame natuurbeschermingsmaatregelen is de

toekomst van elke soort onzeker. De grote branden hebben ook een enorm effect op de gezondheid van mensen. Langdurig blootstelling aan rook leidt tot sterfte en armoede. BNF werkt aan herstel van veengebieden waardoor veenbranden steeds minder voorkomen en aan het vergroten van de veerkracht van het leefgebied waardoor de vele, zeldzame, bedreigde soorten overlevingskans en de lokale bevolking bestaanszekerheid krijgt.

In kaart brengen van koala-populaties en onderzoek naar effecten van klimaatverandering en natuurbranden

Partner: San Diego Zoo Wildlife Alliance

Het leefgebied van koala's wordt steeds kleiner door de bouw van huizen en wegen. Klimaatverandering eist zijn tol: vaker zijn er langere periodes van droogte waardoor eucalyptusbossen uitdrogen en de kans op natuurbranden toeneemt.

De San Diego Zoo Wildlife Alliance (SDZWA) doet onderzoek naar verschillende wilde koalapopulaties op verschillende plaatsen in Queensland: de Blue Mountains en op St. Bees island, een eiland dat uniek is omdat er geen voertuigen en roofdieren zijn. Bovendien worden er geen huizen gebouwd noch wegen aangelegd. Op dit eiland ontbreken dus een paar belangrijke bedreigingen van koala's en kan men dus onderzoeken hoe de populatie zich ontwikkelt als deze bedreigingen geen rol spelen. In een ander gebied (Tandora) zijn koala's losgelaten, om te onderzoeken of ze zich hier kunnen handhaven. Een project in de Blue Mountains kijkt naar het effect van droogte en natuurbranden op de koalapopulatie en welke habitats geschikt zijn voor koala's als de temperaturen stijgen. Hiervoor gebruikt men o.a. drones maar ook veel vrijwilligers gaan het veld in om koala's te zoeken. In het gebied zijn ook informatieve boekjes uitgedeeld aan de lokale bevolking waarin staat waar koala's leven en wat je kan doen om ze te beschermen.

Kleine koala populaties beschermen in New South Wales

Partner: Taronga Conservation Society (TCS)

Dat koala's bedreigd worden door ziekten, habitatverlies, natuurbranden, klimaatverandering en door verkeer, is algemeen bekend. Maar wat deze bedreigingen precies op kleine, lokale schaal voor specifieke populaties betekenen is meestal nog onduidelijk. Die kennis is echter wel noodzakelijk om kleine populaties effectief te beschermen.

De Taronga Conservation Society (TCS) bestudeert kleine populaties koala's in New South Wales en brengt factoren die een rol spelen in de achteruitgang van de populatie in kaart. TCS voorziet koala's van een GPS halsband nadat ze een volledige gezondheidscontrole hebben ondergaan en er ook bloed voor DNA is afgenomen. Via de GPS halsband zijn de dieren goed te volgen waardoor ook de ontwikkeling van de populatie in beeld gebracht kan worden. Het gedrag van individuele dieren wordt geobserveerd en hun gezondheid wordt gevolgd door regelmatige controle's. Al deze uitkomsten worden samengevoegd met onderzoeksresultaten van andere partners (denk aan habitatverlies, verkeer, ziekte, gevolgen van extreem weer) zodat effectieve beschermingsmaatregelen genomen kunnen worden.

Behouden en beschermen van reservepopulaties voor koala's en Parma wallaby's

Partner: Aussie Ark

De koala en de parma wallaby worden bedreigd door verlies van leefgebied, ziekten en ze worden slachtoffer van honden (het huisdier). Aussie Ark beschermt deze soorten met het doel ze te behouden. In het 400 ha grote Barrington Wildlife Sanctuary kweken ze reservepopulaties van beide soorten om vervolgens dieren in het reservaat uit te zetten en zo bestaande populaties te versterken. Het Barrington Wildlife Sanctuary wordt goed beschermd, en het leefgebied wordt hersteld. Koala's lopen hier geen risico overreden te worden door auto's of hun grote vijand, de hond (het huisdier) tegen te komen. Intensieve controles zorgen ervoor dat natuurbranden geen kans krijgen, de hoeveelheid vee wordt gehandhaafd om overbegrazing tegen te gaan en de populatie vossen en wilde katten wordt beheerd.

Door de fok met ziektevrrije koala's ontstaat een (genetisch) gezonde populatie die in het reservaat beschermd kan gedijen. Ook andere diersoorten zoals de parma wallaby, de Tasmaanse duivel en buidelmarter wordt gekweekt, en in het reservaat uitgezet.

Introducties in het wild vinden pas plaats nadat grondig onderzoek inzicht heeft opgeleverd over het gebied en hoe de verschillende diersoorten hun habitat gebruiken. Monitoring van uitgezette dieren levert de nodige, noodzakelijke informatie over hoe de populaties zich ontwikkelen.

Lidmaatschappen

OZF is lid van Globe Guards, de Nederlandse federatie voor Internationale natuurbescherming en nam als zodanig deel aan de Dag van de Natuur Veiling van belevenissen op 1 oktober 2025.

OZF is lid van de IUCN, de International Union for Conservation of Nature en nam in oktober 2025 (online) deel aan IUCN World Conservation Congress en maakte gebruik van stemrecht (als lid)

Plannen

Binnen het bestuur van OZF bestaat de wens om de diversiteit aan projecten te vergroten. Door meerdere kleinere projecten te steunen.

De lang gekoesterde wens om een eigen, zelfstandige website te realiseren zal begin 2026 vervuld worden.

Aldus opgesteld te Rhenen op 18 maart 2026 en goedgekeurd door het bestuur.